



M. FOFANOVA



## LENIN VUODEN 1917 LOKAKUUN EDELLÄ

**H**einäkuun 4 päivän tapahtumien jälkeen puolueen Viipurinpuolen komitea suunnitteli asuntoni käyttämistä puolueen tarkoituksiin.

Asuntoni sijaitsi Viipurinpuolella lähellä Lesnoita (Ison Sampsoninkadun ja Sortavalankadun kulmassa, talo 92/1, asunto 42) talon ylimmässä kerroksessa; asunnon ikkunat antoivat viereisen talon puistiksoon, joten eristyneisyyden mielessä se oli hyvin sopiva.

Siinä elokuun maissa päätettiin lopullisesti, että minun on luovutettava asuntoni puolueen käyttöön ja saatava perheeni järjestyseen jonnekin muualle. Kerroin tästä siskolleni, ja hän veikin lapseni mukanaan vanhempieni luo Ufan lääneihin.

Syyskuun lopulla Vladimir Iljitš tuli Suomesta palatessaan suoraan meille. Muistan, että se oli perjantaina noin neljän viiden tienoissa päivällä ja hän tuli Lanskajan asemalta, joka sijaitsi aivan meidän talomme vierellä. Vähän ajan kuluttua tuli myös Nadežda Konstantinovna. Lenin meni suoraan hänelle varattuun huoneeseen, illasti omassa huoneessaan poistumatta; tutustumisemme tapahtui vasta seuraavana aamuna teepöydässä. Nadežda Konstantinovna oli samoin läsnä. Muistan, miten Vladimir Iljitš tuli huoneestaan ilman tekotukkaa — niin hän heti ensimmäisenä päivänä näyttäytyi todellisena Lenininä. Ja sittemmin, vaikka hän olisi kuinka opettanut minua joka aamu nimittämään itseään uudella nimellä (hänellä oli silloin valokuvalla varustettu systeppkiläisen työläisen henkilötodistus), niin minä aina unohtin, ja Lenin unohti pukea tekotukkansa, vaikka oli sovittu, että minun pitää tiukasti ja joka hetki muistuttaa hänelle tekotukasta. Tekotukka muuten haittasi Leniniä niin, että jos hän oli sen pukenutkin, niin aina kohenteli sitä tai kyseli, onko se hyvin.

Tekotukkaan Lenin oli niin tottumaton, että kun hän lokakuun 24 (marraskuun 6) päivänä tuli Smolnaan ja alkoi

huoneessa numero 100 (ellen väärin muista) riisuutua, niin otti hatun kanssa päästään myöskin tekotukan ja työnsi sen hatun mukana taskuunsa; hän huomasi sen ja kopeloi päätänsä vasta kun eri puolilta tuli huudahduksia: „Iljitš! Iljitš!”, mutta silloin oli jo myöhäistä. Ja Leninin naamioituminen tekotukalla päättyikin siihen.

Alussa Lenin ei poistunut asunnosta edes kävelyille eikä noudattanut kehotustani käydä iltaisin parvekkeella (asunnossamme oli kolmannesta huoneesta ovi parvekkeelle). Parvekkeella hän kävi vain kerran, toisena päivänä tulonsa jälkeen. Jäätyämme kahden hän pyysi minua näyttämään koko asunnon tutustuakseen siihen siltä varalta, että pitäisi käyttää ulosmenossa ikkunaa eikä ovea.

Alussa en käsittänyt, mitä hän sillä tarkoitti. Näytin hänelle asunnon. Kun tultiin kolmanteen huoneeseen ja kun minä näytin hänelle parvekkeen, niin Iljitš virkkoi iloisesti hymyillen:

— Mainiota, nyt voidaan määritellä tarkoin vesirännin paikka, miten lähellä se on ikkunaan, siltä varalta, jos tulee pakko laskeutua sitä myöten alas.

Hän pistäytyi parvekkeelle, laski ikkunat ja lisäsi:

— Huone on valittu oikein, mainiosti.

Vladimir Iljitš luki säännöllisesti kaikki sanomalehdet, joita silloin ilmestyi Pietarissa. Minun velvollisuksiini kuului hankkia ennen työhön lähtöä, kymmeneen mennessä, kaikki lehdet, ja niiden hankkiminen oli aloitettava jo kello kahdeksan aamulla. Kaikkia lehtiä ei useinkaan saanut Lesnoin puolelta, vaan oli mentävä kaupungille ja sieltäkin sai hakemalla hakea. Joskus lehtien osto päättyi vasta aamiaistunnin, noin kymmenen yhden-töistä jälkeen.

Lehtien välityksellä Vladimir Iljitš perehtyi hyvin pian yhteiskunnalliseen elämään, seurasi tarkoin tapahtumain kulkua ja oli perin tyytymätön kun jostain syystä ei onnistuttu saamaan jotain lehteä. Jo tavallisesti illalla hän muistutti minulle lehtiveleista ja antoi paperilapun, johon oli merkitty hankkimatta jääneiden lehtien numerot.

Muistan, miten hän kerran antoi tehtäväkseni hankkia kaikki painosta ilmestyneet „Yleisvenäläisen talonpoikaisedustajain Neuvoston Tiedonantajan” numerot, mikä tietysti tuli täytettyä. En nyt enää muista, montako numeroa sain käsiini, mutta joka tapauksessa niitä oli hyvin paljon, sanalla sanoen, melkoinen aineisto tutkittavaksi. Kahtena päivänä Vladimir Iljitš istui hyvin myöhään, vieläpä öisinkin, ja sitten aamulla kertoi:

— Nyt olen nähtävästi tutkinut eserrät perinjuurin, täksi päiväksi jäi enää lukea heitä kannattavien talonpoikien evästysvaatimus.

Parin tunnin kuluttua hän kutsui taas minut, ja iloissaan kertoi läimäyttään kädellään lehteä (näin hänen kädessään „Talonpoikaisedustajain Neuvoston Tiedonantajan”):

— Helppo sanoa, evästysvaatimuksen on allekirjoittanut 242 paikallista edustajaa. Me otamme sen maalain pohjaksi ja sitten katsomme, voivatko vasemmistoeserrät sanoutua siitä irti.

Lehti, jota hän näytti, oli monin paikoin alleviivailtu sinisellä kynällä aivan siniseksi.

Vielä sen jälkeenkin Lenin puhui monena päivänä paljon tuosta 242 talonpoikaisedustajan mallievästyksestä.

Heti ensimmäisinä päivinä lokakuun 25 (marraskuun 7) päivän jälkeen — muistaakseni se oli lokakuun 29 (marraskuun 10) päivänä — Vladimir Iljitš tarvitsi tuota lehden numeroa jo Smolnassa, jolloin Toinen Yleisvenäläinen talonpoikain edustajakokous muutti Smolnaan. Vladimir Iljitš käski tuoda asunnostani mainitun lehden numeron. Minua haettiin kauan eikä löydetty, silloin tehtävän otti täyttääkseen Maria Iljinitšna. Leninille oli jäänyt asunnon avain, jota Maria Iljinitšna käyttikin hyväkseen, mutta ei löytänyt tarvittavaa numeroa siitä lehtipaljoudesta, joka Leninin huoneeseen oli jäänyt. Ja vasta yhdentoista tienoissa illalla, kun minut löydettiin, me veimme Maria Iljinitšnan kanssa Leninille tuon numeron. Se oli „Yleisvenäläisen Talonpoikaisedustajain Neuvoston Tiedonantajan” 88. numero elokuun 19 päivältä 1917.

Oli lokakuun 24 (marraskuun 6) päivä. Noin neljän tienoissa päivällä, istuessani eräässä toimipaikassani, Devrienin kustantamossa Vasiliostrovissa, sain kuulla, että Nevan yli johtavat sillat on käännetty auki ja että kaupungissa on armeija noussut aseelliseen kapinaan. Jätin heti työni ja menin 4. linjalta Nikolain sillalle vakuuttautuakseni sillan kääntämisestä. Kun silta osoitautui käännettyksi, niin menin Pietarinpuolelle, astelin rauhallisesti Sampsonin sillalle, ja kun se osoitautui käännettyksi auki, päätin suunnata matkani Grenaderien sillan kautta Viipurinpuolelle, päästäkseni mahdollisimman pian asunnolle. Menomatalla päätin käydä Viipurinpuolen komiteassa saamassa tietoja tapahtumien kulusta.

Komiteasta sain vain hyvin hämäriä tietoja, joista kerroinkin Leninille. Hän lähetti minut heti takaisin komiteaan ottamaan selvää, onko sillat käännetty kiinni, sekä pyysi lähettämään Nadežda Konstantinovnan kautta kirjelapsusen, lisäten, että hänen mielestään asiaa ei saa enää lykätä. On alettava aseellinen kapina, ja tänään hänen on oltava Smolnassa.

Palasin illalla noin kymmenen maissa ja kerroin, että sillat on käännetty kiinni ja että ne oli ollut avattava sen takia, että naisten „kuolemanpataljoona” oli päättänyt vähän „kujeilla”.

Lenin lähetti minut jälleen viemään kirjettä Nadežda Konstantinovnalle ja sanoi, että ellen minä kello yhteentoista mennessä palaa, niin hän menettelee kuten parhaaksi katsoo.

Viipurinpuolen komiteassa sain taaskin kielteisen vastauksen, ja otin jo ajurin ehtiäkseni ajoissa kotiin. Saavuin jo kymmenisen minuuttia ennen yhtätoista, mutta Leniniä ei enää ollut asunnossani. Aluksi aivan ällistyin kun asunto oli pimeässä. Panin valon ja tarkastin koko huoneuston: kaikki huoneiden ovet olivat auki, ruokasalin pöydällä oli jätetty illallinen kesken, ja vierellä oli tyhjä lautanen, jolla sitten huomasi kapean paperisuikaleen, johon oli kirjoitettu: „Menin sinne, minne sinä et halunnut minun menevän. Näkemiin. Iljitš”.

Kun näin allekirjotuksen — se kun ei ollut Leninin salainen allekirjoitus, vaan tuo hänen tavanomainen lyhyt „Iljitš” — rauhoituin aivan kokonaan enkä yhtään pelännyt Leninin puolesta. Ajattelin yksinkertaisesti vain itseni: Iljitš kyllä tietää mitä tekee. Päätin kuitenkin mennä Leninin perässä Smolnaan. Siellä näin hänet huoneessa № 100, jolloin hän riisui päällystakkinsa ja yhdessä hatun kanssa tekotukkansa.

Asuntooni palasin kello viiden maissa aamulla, söin ensi kerran koko vuorokaudessa ja juuri kun paneuduin levolle, kuului sovittu ovikellon soitto: kaksi lyhyttä. Ensiksi ailahti mieleeni: sehän ei voi olla Lenin! Kuka sitten? Menin kysymään ja unohdin ottaa oven avaimen. Oven takana oli Nadežda Konstantinovna, jolle sitten oven läpi kerroin, että Lenin on jo aikoja sitten Smolnassa. Nadežda Konstantinovna ei tullut sisälle, vaan lähti takaisin Viipurinpuolen komiteaan.

